

Ақийда дарслари (160-дарс). Аллоҳ яхшиликка, тоатларга йўллаб қўйиши ризқдир

19:00 / 06.12.2021 4107

Аҳли сунна ва жамоа мазҳаби уламолари «Аллоҳ таоло одамлар ва ҳайвонлардан иборат Ўз махлуқотларига берган ва улар манфаат олган дунёвий ва ухровий ҳар бир нарса ризқдир», деб таъриф берганлар.

Аллоҳ таоло оқил ва оқил эмас, катта ёки кичик ҳар бир инсонга, ҳар бир ҳайвонга берган ва улар манфаатланадиган таом, ичимлик, кийим ёки маскан уларнинг ризқидир.

Шунингдек, Аллоҳ таолонинг уларни яхшиликка муваффақ қилиши, тоатларга йўллаб қўйиши ҳам ризқдир.

ризқидир.

Аллоҳ таоло томонидан бандага бериладиган ҳар бир нарса ризқ эканини Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳадиси шарифларидан ҳам тушуниб оламиз.

هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
ام»؛ لَأَقِ، «هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
وَأُورُقُفَ بَابِ هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
عَبَّ رَأَى أَيُّ نَدَى الْمَنِي»؛ لَأَقِ، «هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
هِيَ لَصِي وَهُوَ بَرَهِي فِي قِيَّتِي وَهِيَ، أَمْلَعُ وَالْمَلِكُ هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
تَلَمَّعَ الْمَلِكُ يَلْنُ أَوْلُ لُوقِي، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
مَلَوَ الْمَلِكُ هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
أَلُو هُوَ بَرَهِي فِي قِيَّتِي أَلُو، أَمْلَعُ رِيغَبِ هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
دُبَّعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
هِيَ تَلَمَّعَ الْمَلِكُ يَلْنُ أَوْلُ لُوقِي وَهِيَ، أَمْلَعُ وَالْمَلِكُ هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ
يُذَمَّرُ لَهَا أَوْلُ. «هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ، هُوَ الَّذِي لَوْلَا إِصْرُ رَبِّي لَمَّا نَعُ الْإِسْبَابُ كَيْبَابُ نَعُ»

Абу Кабша ал-Анморий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Уч нарсага қасам ичаман: банданинг моли садақа ила нуқсонга учрамас. Банда бир зулмга учраса-ю, унга сабр қилса, албатта, Аллоҳ унинг иззатини зиёда қилур. Банда тиланчилик эшигини очса, албатта, Аллоҳ унга фақирлик эшигини очар (ёки шунга ўхшаш бир калима айтдилар). Сизга бир ҳадис айтаман, ёдлаб олинглар:

Албатта, дунё тўрт нафарникидир:

Бир бандага Аллоҳ молини ҳам, илмини ҳам ризқ қилиб берган. У бу билан Роббига тақво қилур. Силаи раҳм қилур. Ундаги Аллоҳнинг ҳаққини билур. Бу энг афзал даражадир.

Бир бандага Аллоҳ илми ризқ қилиб берибди-ю, молни ризқ қилиб бермабди. У содиқ ниятли бўлиб, «Агар молим бўлганида, фалончининг амалини қилар эдим», дейди. У ниятига яраша олади. Икковларининг ажри баробардир.

Бир бандага Аллоҳ молни ризқ қилиб берибди, аммо илмни бермабди. У илмсиз равишда молини тўғри келган томонга сочади. У билан Роббига тақво қилмайди, силаи раҳм қилмайди. Ундаги Аллоҳнинг ҳаққини билмайди. Бу энг ёмон даражадир.

Бир бандага Аллоҳ молни ҳам, илмни ҳам ризқ қилиб бермабди. У эса «Агар молим бўлганида, фалончининг амалини қилар эдим», дейди. У ниятига яраша олади. Икковларининг гуноҳи баробардир», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Бу ҳадиси шарифда молга қўшиб илмнинг ҳам ризқ деб аталиши эътиборга сазовордир. Шу билан бирга, банда Аллоҳ таоло томонидан берилган ризққа нисбатан қилган тасарруфига биноан турли даражаларга эришишини ҳам билиб олмоқдамиз. Ризқни тақво билан Аллоҳ таолонинг розилиги учун сарфлаган банда олий даражага эришади. Ризқни илмсиз равишда тўғри келган томонга сочган, у билан Роббига тақво қилмаган, силаи раҳм қилмаган, ундаги Аллоҳнинг ҳаққини билмаган банда эса энг ёмон даражада бўлади.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди